

KDY 1/2 ONEMOCNÁ • DUĀ E

Středa, 26 srpen 2015

Jak se stane, když člověku onemocní duševně? Často nad touto otázkou přemýšlím, neb mám pocit, že téměř všech duševních chorob poslední dobou přibývá jako hub po dešti. Znáím mnoho lidí, kteří by bez svých psychologů, psychiatrů a "růžových pilulek", zvykujících jejich odolnost vůči vlivu okolního světa, zkrátka nedokázali fungovat.

Nemám teď na mysli například lidi trpící těžkými duševními poruchami, kteří k nim přimýšlejí díky (například schizofrenii apd.), ale takové ty stavy, kdy máme pocit, už nemáme pro koho a pro co žít. Že vzhledem k tomu, že nám kdy záleží, pro nás přetrvává být dle nás nikdo nemá rád, že se nám nic nedá a nic dobrého nás nečeká. Zkrátka deprese. Zda nás deprese dostane, záleží dle mého soudu především na našem postoji k životu. Na našem životě a na tom, do jaké míry se dokážeme povznést nad určitou situací a problém. Na tom, jak moc lpíme na starých zvycích a bráníme se novému, byť neznámému. Ale také na tom, jak velkou váhu má pro nás to, co si o nás myslí druhí (nežádanka i ti, o nichž my sami vysoké mínění nemáme). Ještě donedávna jsem měla v práci kolegyni, která se po cca osmi letech v maloobchodě a každodenním styku s nevděnými milými zákazníky a mnohdy ještě méně milými arogantními manažery, dopracovala k trvalé závislosti na psychofarmacích, a její nejšťastnější hláskou bylo: "Jak já ty lidi nenávidím." Ach, jak já jsem jí, po patnácti letech v obchodní činnosti, rozuměla. Nicméně... Vzhledem ke své dlouholeté praxi zauvažovala nově zaměření: "Já vám nic vysvětlovat nebudu, jestli nejste debil, pochopíte to sám," s čímž nemalý počet lidí dost velký problém, takže rovnou ukončili pracovní vztahy. Ti otrlejší si na její chování postavili další, což mělo za následek, že byli nazváni "dona" a následně s nimi byl systematicky zrušen zbyvajících personál, který tak jak neprotestoval, neb kdo si bude dávat zbytečně zle (ještě by se taky dostal na černou listinu). A výsledek? Patnáct pracovní atmosféra negativně ovlivňující práci celého kolektivu. A teď se samozřejmě nabízí otázka: Kdo za to má? Ti protivní a hnusní zákazníci, kteří pracovníci osm let otravovali? Nebo manažeré, kteří jim nedali pokoj svými neustálými nesmyslnými požadavky? Nebo debilové, které musela zotrávnit? Nebo ona sama, protože si zasloužila neuvážlivě, že dala práci, kterou dala nechce, která ji nebaví a vyčerpává do takové míry, že to ohrožuje její duševní zdraví? Znáím ženu, která dráždí svoji rodinu v neustálém napětí svými opakovanými výhrádkami sebevraždou. Její krátký dospělý syn místo toho, aby si plně zodpověděl svého mladého života, žije v neustálém strachu a obavách z budoucnosti, v obavách o život svoji matky i malé sestry, neboť ji mnohokrát slyšel ono: "a malou vezmu s sebou!" Namísto toho, aby trávil volné chvíle se svými vrstevníky, je přetrvávající doprovod své matce, protože nikdy neví, kdy to na ni přijdě. Chudák kluk. No jo, jenomže ta matka za to taky nemá, páťakle její duševní porucha sahá do jejich dětství, kdy trpěla nedostatkem pozornosti svých rodičů a její starší sestry na ni byly zlé. Neustále se smály jejím zrzavým vlasům, což nesla tak těžce, že se začala sebepokořovat. To její rodiče prý má. Že je zamířovaná, že se nenávidí, že nemá chuť žít. Ne, této ženě nemáme nic vyřít. Máme jen její chování nezpůsobí, že si za pár let začne rozčesávat ruce její dcera. Máme jen doufat, že její syn ještě někdy dokáže žít normální plnohodnotný život bez svého strachu. Jedna moje bývalá kolegyně terorizuje celou rodinu neustálými hysterickými výlevy, a když jí manžel řekne, jestli si uvědomuje, že právě se stává naprostě bezdůvodně, aniž by cokoli provedly, rozplácne se, zaleze do kouta a ustí si uchem. Převod své psychické poruchy přisuzuje výchově své matky, jejíž panovačné a diktátorské chování prý způsobilo, že je již od dětství buď agresivní, nebo se uzavře do sebe, odkam zaleze a tma se jí lalák ucha, což vydává takový zvláštní uklidňující zvuk. A teď co? Normálně je člověku líto těch dětí, které musí dnes a denně snášet své duševně nevyrovnané matky, ale máme odsuzovat tu matku, když přetrvává v dětství tolik trpěla? Jistěže nemáme, je přetrvává taky obětí. A lze jen přetrvává předpokládat, že jednou si budou ustí uchem její děti a obětí budou jejich děti. A tak dále a tak dále... Jinými slovy - mám pocit, že když budeme k životu přetrvávat s neustálou lítostí k tomu, co strachem kdo z nás v životě prožil, a budeme-li v těchto případech hledat omluvu pro své vlastní chování, nebude za chvíli ve společnosti normální nikdo. Všechny si budeme zalezli kdesi v koutě ustí uchem a všichni budeme obětí. JITKA GOTTEROVÁ